

Lausunto

30.10.2025

Asia: VN/20605/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi hyvinvointialueesta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta (kohdennettu alijäämän kattamista koskevan määräajan jatkaminen)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Vantaan Keravan hyvinvointialue (jäljempänä myös hyvinvointialue) kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi hyvinvointialueesta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta (kohdennettu alijäämän kattamista koskevan määräajan jatkaminen).

Hyvinvointialue suhtautuu esitykseen myönteisesti ja kannattaa sen tavoitteita. Esityksessä ehdotettu mahdollisuus pidentää alijäämän kattamismääräaika valtiovarainministeriön päätöksellä on Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen kannalta perusteltu ja ajankohtainen ratkaisu.

Hyvinvointialue on vuoden 2025 aikana onnistunut sopeuttamaan talouttaan ja toteuttamaan toimenpiteitä, jotka ovat johtaneet talouden tasapainottumiseen. Tilinpäätösennusteiden mukaan alue ei ole kerryttämässä uutta alijäämää vuodelta 2025. Kertyneen alijäämän määrä vuoden 2025 lopussa on ennakoidusti noin 111 miljoonaa euroa. Vantaan ja Keravan hyvinvointialue on johdonmukaisesti esittänyt, että se voi maksaa alijäämänsä pois vasta vuonna 2028, edellyttäen että se samalla huolehtii asukkaidensa riittävistä peruspalveluista.

Hyvinvointialue on aiemmin hakenut lisärahoitusta vuonna 2024 hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain (617/2021, rahoituslaki) 11 §:n nojalla. Vaikka lisärahoitusta ei myönnettäisi alijäämän kattamiseen, hakemus kuvastaa alueen taloudellista tilannetta ja tarvetta turvata lakisääteiset palvelut. Nyt käsillä oleva lakiesitys tarjoaa vaihtoehtoisen ja hyvinvointialueen itsehallintoa kunnioittavan keinon talouden tasapainottamiseen ilman arviointimenettelyn käynnistämistä.

Hyvinvointialue katsoo, että määrääjan jatkaminen olisi suotuisa ja tarpeellinen toimenpide, joka tukisi alueen mahdollisuuksia kattaa ennen vuotta 2025 kertynyt alijäämä hallitusti ja suunnitelmallisesti. On tärkeää, että hyvinvointialueen päätöksentekijät tai viranhaltijat eivät joudu toimimaan ympäristössä, jossa hyvinvointialueen vastuut ja lakisääteiset tehtävät ovat ristiriidassa keskenään, mihin lakiesitys vastaa hyvin.

Vantaan ja Keravan hyvinvointialue pitää tärkeänä, että palveluiden järjestämisen riittävyys turvataan perustuslain edellyttämällä tavalla, ja että taloudenpidon kestävyyttä vahvistetaan pitkäjänteisesti. Hyvinvointialue katsoo, että alijäämän kattamisen määrääjan jatkaminen voisi mahdollistaa talouden tasapainottamisen ilman, että lakisääteisten sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palveluiden järjestäminen vaarantuisi. Esityksen kohdennettu sääntely tukee alueiden omaa vastuuta ja kannustaa jatkamaan talouden sopeuttamista.

Hyvinvointialue pitää myöskin hallituksen esityksessä ehdotettua investointisuunnitelman toimittamisajankohdan muutosta perusteltuna ja kannatettavana. Esityksessä ehdotetaan, että investointisuunnitelma toimitettaisiin ministeriöille kalenterivuoden lopun sijaan huhtikuun loppuun mennessä. Hyvinvointialueen näkökulmasta muutos on tarkoituksenmukainen, sillä se mahdollistaa investointisuunnitelman laatimisen ajankohtana, jolloin seuraavan vuoden lainanottovaltuus on jo tiedossa. Tämä parantaa suunnitelmien realistisuutta ja kohdentumista sekä tukee talouden suunnittelua ja investointien hallintaa.

Lisäksi muutos yhdenmukaistaa investointisuunnitelman toimittamisen aikataulun sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämistä koskevien selvitysten kanssa, mikä selkeyttää prosesseja ja vähentää päällekkäistä työtä hyvinvointialueella.

Vantaan ja Keravan hyvinvointialue katsoo, että investointisuunnitelmaan tehty muutosesitys tukee alueen mahdollisuuksia suunnitella ja toteuttaa investointeja taloudellisesti kestäväällä tavalla, ottaen huomioon alueen taloudellisen tilanteen ja palvelutarpeet. Hyvinvointialue pitää tärkeänä, että investointisuunnitelmat ovat linjassa alueen talousarvion ja lainanottovaltuuden kanssa, ja että ne tukevat palveluiden järjestämisen pitkäjänteistä kehittämistä.

Hyvinvointialue kannattaa kokonaisuudessaan esitettyä ja toivoo, että lakimuutos etenee eduskunnassa suunnitellusti etenkin siten, että se mahdollistaa määrääjan jatkamisen niille alueille, jotka ovat osoittaneet kykyä talouden tasapainottamiseen ja joilla on realistinen suunnitelma alijäämän kattamiseksi.

Tuovinen Tiia
Vantaan ja Keravan hyvinvointialue